

Styrelsen for
Arbejdsmarked
og Rekruttering

Den 20 02 2018

D.nr .356921

Sagsbeh. th_lev

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696
lev@lev.dk
www.lev.dk

Vedr.: Høringsvar - Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension

Selvom Landsforeningen LEV ikke fremgår af listen af høringspartnere har vi alligevel valgt at udforme et høringsvar, da vi mener, at dette område udgør en særlig udfordring for vores målgruppe - mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende. LEV er også medlem af Danske Handicaporganisationer og bakker naturligvis op om høringsvaret herfra.

Som udgangspunkt vil vi gerne generelt kvittere for de mange gode overvejelser og intentioner og ikke mindst den anerkendelse af nogle af de alvorlige negative konsekvenser af reformen af førtidspension og fleksjob, som ligger bag forslaget om præcisering af lovgivningen.

Mennesker med udviklingshæmning og reformen af førtidspension og fleksjob

Mennesker med udviklingshæmning har været en del af den politiske dagsorden, når det gælder reformen af førtidspension og fleksjob siden 2013. Gruppen er specifikt omtalt i bemærkningerne til den gældende lov som et eksempel på en gruppe, hvor der fortsat skal tilkendes førtidspension, selvom borgeren er under 40 år.

Alligevel medførte reformen fra år 1 et fald i tilkendelse af førtidspension til mennesker med udviklingshæmning fra ca. 800 til 300 årlige tilkendelser, og bortset fra en moderat stigning de sidste par år, er det årlige antal tilkendelser forblevet på et markant lavere niveau. Uagtet, at daværende socialminister Manu Saréen i 2014 udsendte et hyrdebrev til kommunerne og slog fast, at der fortsat skulle tilkendes førtidspension til unge med udviklingshæmning under 40, hvis det var åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen. Det var tydeligvis ikke lovgivernes intention, at reformen skulle berøre pensionstildelingen til mennesker med udviklingshæmning.

Dette signal er blevet gentaget igen i forbindelse med debatten om nærværende forslag om præcisering af reglerne, hvor mennesker med udviklingshæmning igen af politikerne har været nævnt som et eksempel på en gruppe, som er kommet i klemme af reformen.

I Landsforeningen LEV deler vi denne vurdering. Vi repræsenterer en målgruppe med vidt forskellige funktionsniveau og støttebehov. Ca. ¼ har multiple handicaps, mangler verbalt sprog og har omfattende støttebehov døgnet rundt. Ca. ½ har væsentlige og mere komplekse funktionsnedsættelser, men er med den fornødne støtte i stand til at kommunikere og medvirke i diverse dagligdags aktiviteter. Ca. ¼ har lettere funktionsnedsættelse og kan med regelmæssig socialpædagogisk støtte klare en tilværelse i egen bolig.

Det er vores opfattelse, at særligt denne sidste gruppes er kommet i klemme i reformen. En del heraf har måske nok en form for arbejdsevne, men det er ikke realistisk, at denne arbejdsevne kan gøre dem selvforsørgende - heller ikke i fleksjob.

Overordnet vurdering af forslaget

Selvom vi deler politikernes opfattelse af problemet, er det desværre LEVs klare vurdering, at de foreslåede ændringer ikke er tilstrækkelige til at sikre en tilkendelse af førtidspension til mennesker med udviklingshæmning uden en realistisk mulighed for at opnå selvforsørgelse på arbejdsmarkedet.

- Den politiske intention om, at det skal være realistisk, at ressourceforløbet kan bringe borgeren i selvforsørgelse bliver ikke udtrykt tilstrækkeligt tydeligt udelukkende ved tilføjelse af begrebet relevant.
- Der mangler fortsat i lovgivningen en tydeligere skelnen imellem arbejdsevne og evnen til selvforsørgelse.
- Hovedårsagen til problemerne – formuleringen om at det ikke kan udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles – er ikke ændret eller præciseret.

Uddybende kommentarer

Selvom det ikke adskiller sig fra reglerne i dag, er det en god og vigtig præcisering, at det slås fast, at dokumentationskravet for førtidspension kan være opfyldt uden et ressourceforløb (ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats § 68a, stk. 2). Det sender et klart signal til kommuner, som har ment, at loven har forpligtet kommunerne til at anvende ressourceforløb i forbindelse med dokumentation af en pensionssag – uanset at dette grundlag allerede foreligger.

Når det gælder den anden præcisering, hvor det nu slås fast (tilføjelse i pensionslovens § 18), at ressourceforløb, jobafklaring mm. nu skal være relevante, så er det Landsforeningen LEVs opfattelse, at den foreslåede formulering ikke helt er dækkende for de politiske overvejelser bag denne den af præciseringen.

Forligskredsen har lagt vægt på, at det skal være **realistisk**, at indholdet af ressourceforløbet skal kunne udvikle borgerens arbejdsevne, således at vedkommende kan blive selvforsørgende. Her bør lovforslaget skærpes, således at det er mere klart, at sagsbehandleren foruden relevansen også skal vurdere sandsynligheden for, at indsatsen kan udvikle borgerens arbejdsevne i en grad, så denne kan anvendes som forsørgelse.

Tydelig adskillelse af begreberne arbejdsevne og forsørgelsesevne

Det er LEVs opfattelse, at den helt centrale årsag til problemerne på dette område skal findes i den nuværende lovgivnings formulering om, at et ressourceforløb skal tilkendes, hvis det ikke helt kan udelukkes, at arbejdsevnen kan forbedres.

Her er det nødvendigt, at lovgivningen rummer en mere tydelig skelnen imellem begreberne arbejdsevne og forsørgelsesevne samt en præcisering af, at det ikke er tilstrækkeligt, at en arbejdsevne kan udvikles. Den skal også kunne udvikles til et niveau, hvor der er realistisk mulighed for at den kan anvendes som grundlag for selvforsørgelse. Sådant er intentionen allerede i den nuværende lovgivning, men erfaringerne fra kommunernes konkrete anvendelse af reglerne viser, at der er brug for at styrke forsørgelsesperspektivet. Alt for mange kommuner har fokuseret på udvikling af en arbejdsevne, som ikke eller kun teoretisk ville kunne danne grundlag for selvforsørgelse.

Dette perspektiv er yderst centralt for LEVs målgruppe, hvor en del både kan og gerne vil deltage på arbejdsmarkedet. De har måske nok har en form for arbejdsevne, som kan trænes og udvikles på sin egen måde. Men der er ikke det samme, som at arbejdsevnen kan udvikles, så den kan anvendes til at forsørge dem. Denne gruppe vil have brug for økonomisk og praktisk støtte til at finde et job, lære at håndtere og forblive i det. Og de vil have brug for denne støtte resten af deres liv. Den nuværende lovgivning – herunder de foreslåede præciseringer – tager ikke højde herfor.

Her vil skånejobordningen, hvor borgerens forsørgelse netop er sikret via førtidspension være en bedre vej og ofte den eneste vej til at blive en del af fællesskabet i virksomheder på det ordinære arbejdsmarked.

På den baggrund foreslår vi, at det generelt eller for udvalgte målgrupper gøres mere tydeligt, at arbejdsevnen skal kunne udvikles i et omfang, som gør det muligt for borgeren at anvende den som grundlag for forsørgelse. Sagsbehandlere skal eksempelvis kunne pege på et muligt job i en specifik branche og sandsynliggøre, hvordan arbejdsevnen kan udvikles på en måde, der gør det realistisk at anvende den til selvforsørgelse.

Det kunne konkret ske ved en tilføjelse af en stk. 3 i § 68a i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats:

I situationer, hvor borgerens arbejdsevne er nedsat pga. varig psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse, er det en forudsætning for visitation til et ressourceforløb og anden arbejdsprøvning, at kommunen kan sandsynliggøre – herunder ved at pege på konkrete job i specifikke brancher - at borgerens arbejdsevne kan udvikles i en grad, der giver realistisk mulighed for at opnå selvforsørgelse via et fleksjob eller anden form for beskæftigelse.

Mulighed for at få behandlet sag om førtidspension for udvalgte grupper

Det er LEVs vurdering, at konsekvensen af pensionsreformen fra 2013 for mennesker med udviklingshæmning primært har været, at tidspunktet for tilkendelse af førtidspension bliver udskudt – en vurdering, der blandt andet understøttes af en svagt stigende pensionstilkendelse i de senere år.

En del af forklaringen på udfordringerne er, at målgrupper som LEVs ikke har adgang til at få en sag om førtidspension behandlet, andet end som en sag på det foreliggende grundlag. Det er i langt de fleste tilfælde problematisk at søge førtidspension på det foreliggende grundlag, da en pensionsansøgning som regel bliver blevet afvist i Ankestyrelsen netop på grund af det manglende sagsgrundlag.

Her må man konstatere, at gentagne signaler fra centralt politisk hold – herunder før omtalte hyrdebrev fra Manu Saréen – ikke har formået at sikre, at den politiske intention på dette område er blevet implementeret i den kommunale praksis. På den baggrund opfordrer LEV til, at der overvejes en anden løsning, som giver adgang til, at en udsat gruppe som mennesker med udviklingshæmning får adgang til at få behandlet en sag om pension.

Man kunne således forstille sig, at der fastlægges nogle objektive kriterier, som må antages at være afgørende indikatorer på, at funktionsnedsættelsen har et omfang og en varig karakter, der indebærer stor sandsynlighed for at borgeren skal tildeles en førtidspension. Disse indikatorer kan eksempelvis handle om, hvilken støtte barnet/den unge og hans/hendes familie hidtil har modtaget efter Serviceloven indtil det fyldte 18. år, eksempelvis efter § 32, § 42 samt § 45.

I disse tilfælde skal borgeren have et retskrav på, at kommunen skal rejse en førtidspensionssag og gennemføre en egentlig sagsbehandling, herunder tilvejebringe det nødvendige dokumentationsgrundlag. Det ville medføre, at Ankestyrelsen reelt kunne behandle disse sager på samme måder som sager på det sociale område, herunder vurdere kommunens dokumentation/belysning af sagen.

Hensigten med ovenstående skitserede model er at etablere tydeligere retningslinjer for tildeling af førtidspension i såkaldt åbenlyse eller 'glatte' førtidspensionssager. Dette vil samlet set frigøre ressourcer i den kommunale sagsbehandling og arbejdsmarkeds-rehabiliterende indsats. Hensigten er desuden at yde unge med udviklingshæmning og andre i tilsvarende situation en bedre beskyttelse mod fejlagtig kommunal forvaltning af reglerne, som vi har set det i reformens hidtidige levetid.

Denne hensigt er i tråd med de politiske intentioner med reformen – både den oprindelige og de, som ligger bag nærværende forslag til præcisering.

LEV står naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af dette og de ovenstående forslag og bemærkninger til lovforslaget i øvrigt.

Med venlig hilsen

Landsforeningen LEV

Anni Sørensen

Landsformand LEV